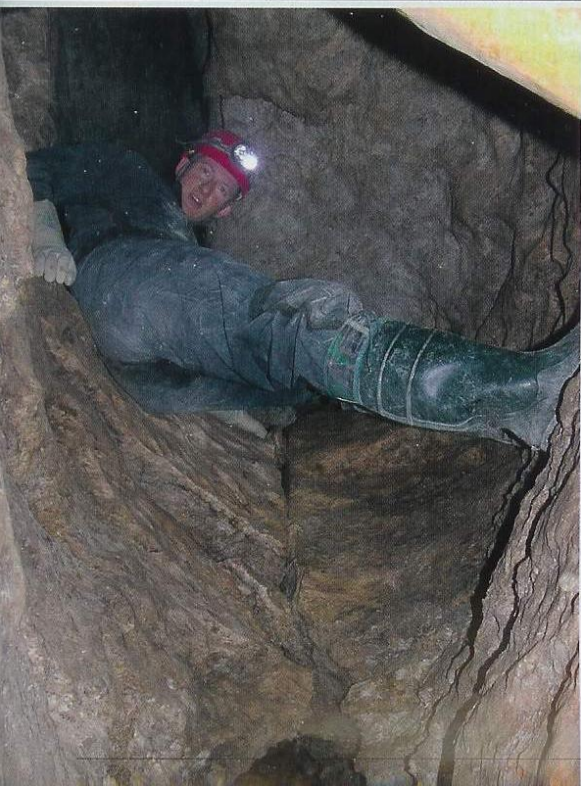


Speleologinė



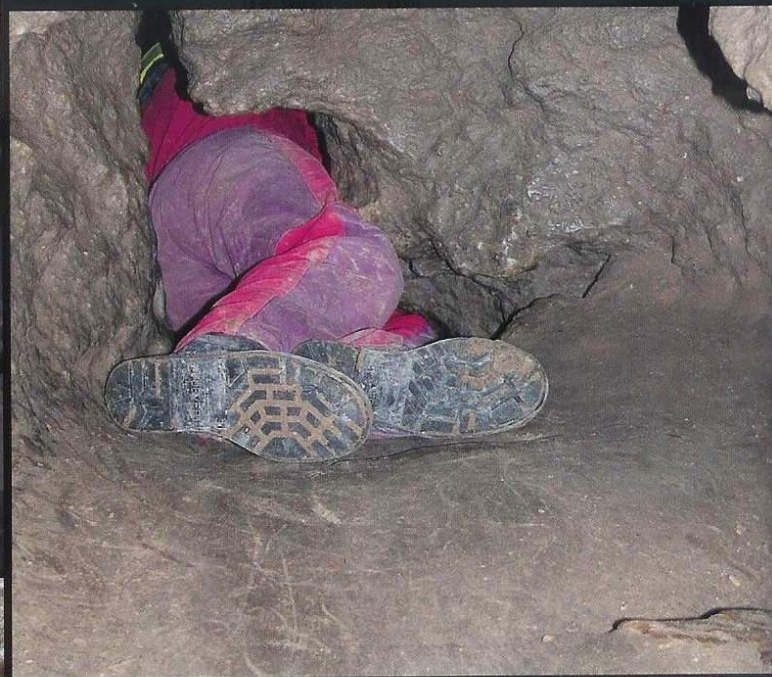
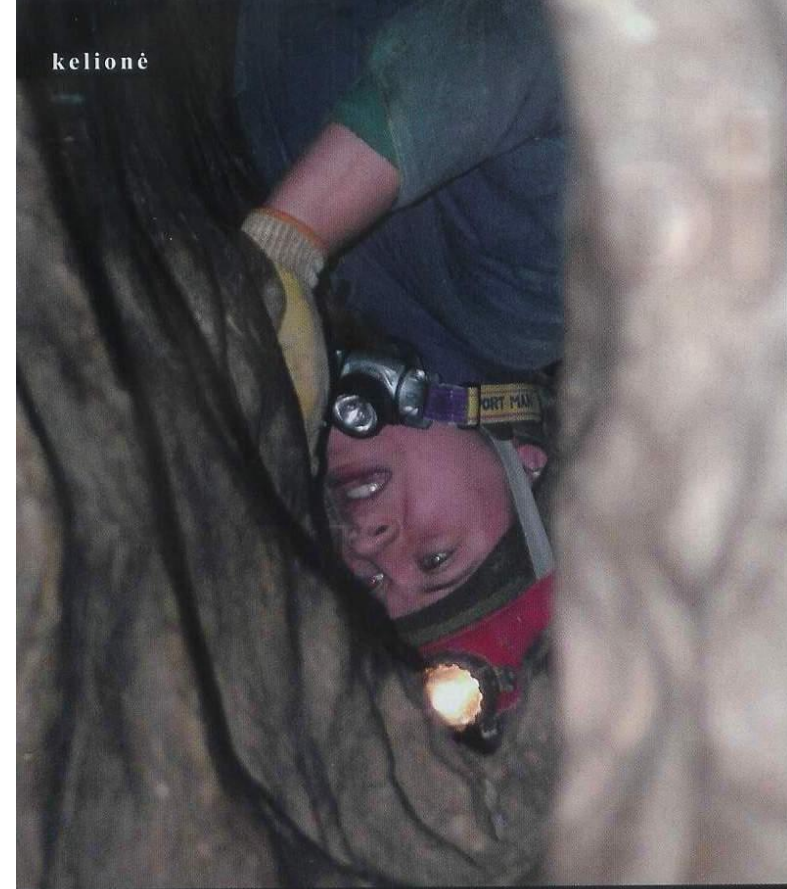
Ukraina



Saulė Pankienė, speleologė

Nuotraukos iš speleologų klubo „Aenigma“ archyvo

Pirmąją šių metų savaitę į Ukrainą išvyko grupė Lietuvos speleologų. Šios kelionės tikslas – patyrinėti horizontaliuosius labirintinius gipso urvus bei aplankyti žymias istorines Ternopilio srities vietas: Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės laikus menančias pilis, tvirtoves. Vakarų Ukrainos horizontalieji, gipso kloduose susiformavę urvai – žinomi visame pasaulyje.

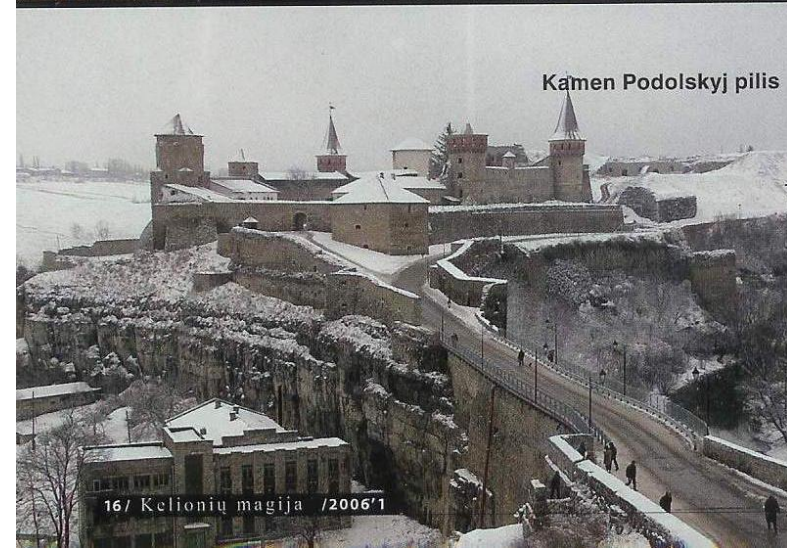


Kol kas pasaulyje ilgiausia (apie 579 km), skaičiuojant visas įmanomas atšakas, – Mamuto urvų sistema Jungtinėse Amerikos Valstijose. O rekordininkės artimiausias konkurentas – Optimističeskaja urvas, kuris daugiau kaip 220 km vingiuoja ne kur kitur, o Ternopilio srityje. Ukrainos speleologai turi ambicingų ir gan realių planų pralenkti Amerikos įžymybę. Tikėtina, kad atradus praėjimą ir taip įrodžius, kad dvi gigantiškos urvų sistemos, minėtoji Optimističeskaja ir netoliese esanti Oziornaja, iš tikrųjų yra viena, ilgiausio urvo titulus atitektų Ukrainai.

Šįsyk tiesiog pasižvalgėme po, galima sakyti, lengvai praeinamus, tačiau taip pat įdomius urvus – horizontaliuosius. Juose nebus gilių, neretai keliasdešimt ar ir šimtą metrų siekiančių šulininių, itin sudėtingų properšų, vadinamųjų meandrių. Nebus urvuose jau įprasto stingdančio šalčio, nebus tiek purvo, vandens. Tad, kad ir kaip patiems būtų keista, šįsyk į kuprines nepateko nei specialios apraišos, nei virvės, nei požeminių stovyklų įranga, nei vaistinėlės. Kuprinės atrodė per lengvos, o urve neapleido jausmas, jog kažkas čia ne taip, kažko labai jau trūksta – judesių nevaržo apraišos, nereikia nešti jokios mantos – tikros atostogos!..

Keliavome trimis automobilių ekipomis – greičiau ir patogiau. Per Lenkiją, aplenkdami vizų reikalaujančią Baltarusiją. Nuvažiuota kiek daugiau kaip 1000 kilometrų – ir mes jau Ternopi-

Kāmen Podolskij pilis



lyje. Čia pirmiausia sukam geležinkelio stoties link – pasitikti iš Rusijos atvažiuojančių kolegų ir draugų. Jau ne pirmą kartą lietuviai sėkmingai bendradarbiauja su Maskvos speleologų klubu „Sokolniki-RUDN“. Tad iš maskviečių lūpų lietuviškai prasiveržiantis džiaugsmingas „labas!“ nieko nebestebina.

Dar keliasdešimt kilometrų, ir mūsų audringa kompanija jau nedidukame, jaukiame Ukrainos kaimelyje Zalysėje. Vietos speleologų įkurdinami „kaip europiečiai“, suprask, ne lauke, ne paplatinėse, kaip kad įprasta urvų tyrinėtojams, o kaimo troboje, kambariuose su nuomojamomis dviaukštėmis lovomis, šuliniu kieme ir lauko tualetu...

Dar tą pačią dieną nekantriausieji eina į urvą – smagu stebėti pasirėngimo šurmulį: iš kuprinių traukiami specialūs kombinezonai, guminiai batai, nepamiršamos pirštinės, tikrinamos apšvietimo sistemos ant šalmų. Visi pakerėti magiškos urvų traukos paslapties ir žavesio.

Keliasdešimt minučių pėsčiomis pro gan tvarkingas, prižiūrėtas kaimo trobas, jaukiai apsnigtus medžius priekalnėse, pro sraunų vis dar neužšalusį upeliūkštį. Iš Vilniaus šurmulio ištrūkusi su lengvu pavydu žvelgiu į šią ramybės oazę. O ką jau kalbėt apie draugų maskviečių didmiesčio nuvargintas akis ir širdis...

Priartėjus prie urvo įėjimo angos, tenka atsitokėti – prie turistinių, įrengtų urvų nepratusioms profesionalių speleologų akims, ką tik besižvalgusioms po žiemišką laukinės gamtos pasaką, metalinės sunkios durys, užtvėrusios kelią į urvą, ne pats romantiškiausias ir mieliausias vaizdas. Tačiau tenka pripažinti, jog kolegų ukrainiečiai vis dėlto pagrįstai ėmėsi tokių gan kardinalių priemonių. Pirmiausia, aišku, žmonių saugumas. Bet svarbus ir gamtosaugos argumentas – kol kas dar ne visiems urvų lankytojams pakanka sąmoningumo nešiuokslinti, neniokoti milijonus metų besiformavusių urvo grožybių. Tad kaskart į Mlynki urvą esame lydimi ir šeimininkų ukrainiečių – prižiūri ir mus, ir urvą... Pasiklysti įmanoma ir mums įprastuose vertikaliuose urvuose, kai daugiausia statmenai leidiesi į šimtų metrų gylį. Vis dėlto ten šiuo požiūriu kiek paprasčiau – gali sekti požeminio upelio tėkmę, įsidėmi būdingesnes urvo vietas, o ir šuliniuose sukabintos virvės neleidžia abejoti, kad eini tiesingu keliu. O čia, klaidžiojant horizontaliais Mlynki urvo labirintais, pasiklysti tikrai nesunku. Todėl kaskart įėję į urvą būdavome suskaičiuojami ir išklaudydavome instruktazą. Svarbiausia jo mintis – neatsilikti nuo priekyje einančio ir sekti, kad neatsilikytų einantis už jūsų. Jei vis dėlto atsitiktų taip, jog nebežinotumėte, kur eiti, nepasiduokite panikai ir likite ten, kur esate. Gelbėtojams bus lengviau jus surasti, jei nesiblaškykite patys, bandydami ieškoti išėjimo, taip ir kelias paras galima bergždziai klajoti po painiai išsišakojusį daugiau kaip 27 kilometrų urvą!..

Savaitė neįprastų potyrių, nekasdienių įspūdžių, ir jau laikas sukti atgalios – kam į Lietuvą, kam į Maskvą... Pakeliui aplankom Kalėdas švenčiantį Lvovą. Negali nežavėti turtingas senamiestis, didingos bažnyčios. Nemiegota naktis prie vairo – ir mes namie. O mintyse – jau planai apie kitas keliones, šalis, kitus urvus... 🌞



Įėjimas į Mlynki urvą



Gyvybė po žeme



Vienoje iš Mlynki urvo salių



Matuojama urvo temperatūra ir drėgnumas

Horizontalieji urvai kai kur turėjo tik tokias pralandas

